

SOCIAAL POLITIEK PROGRAM

2020-2025

Jongeren

**PRIKKELENDE
PUNTEN VOOR ELK
PARTIJPROGRAMMA**

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
CNV JONGEREN SINDS 1955	7
LEESWIJZER	9
KERN	9
ONDERWIJS	9
ARBEIDSMARKT	12
PENSIOENEN	16
WONINGMARKT	17
KLIMAAT	21
BELASTINGEN	22
GENERATIEBESTENDIGE BELEIDSKEUZES	22

INLEIDING

Jongeren in Nederland behoren tot de gelukkigste ter wereld en hebben in het algemeen goede kansen op het gebied van onderwijs, werken, wonen en het starten van een gezin. Toch is er een aantal ontwikkelingen dat hier afbreuk aan doet, en ervoor zorgt dat de huidige jonge generatie de eerste generatie is die het naar verwachting sociaaleconomisch niet beter krijgt dan haar ouders. Hieronder staan er vijf beschreven. De coronacrisis komt hier bovenop. Deze raakt vooral kwetsbare groepen in onze samenleving en maakt jongeren met een tijdelijk arbeidscontract onzeker over hun inkomen, werk en de manier waarop zij hun leven moeten vormgeven.

OORZAKEN ACHTERSTANDSPOSITIES NIET AANGEPAKT

Ook in economisch goede tijden is er nauwelijks structureel verbetering gerealiseerd in de achterstandspositie van laagopgeleide jongeren, jongeren met een arbeidsbeperking en jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond. Zij hebben minder kansen op het gebied van onderwijs, werken, wonen en participeren, zo concludeerde de SER opnieuw in 2019. Grondoorzaken worden onvoldoende aangepakt: kansenongelijkheid, (onbewuste) vooroordelen, sociale druk binnen gemeenschappen, het ontbreken van diversiteit op bepalende posities, toegenomen selectie aan de poort en financiële drempels.

TWEEDELING IN DE SAMENLEVING GROEIT

De verschillen in de samenleving worden groter. Dit komt mede door globalisering, digitalisering en individualisering. Belangrijke “oude zekerheden” verdwijnen, zoals een vaste baan en een vast inkomen, je onderdeel voelen van een groep of zuil, maar ook de zekerheid van genoeg onderwijzers en zorgverleners nu en in de toekomst. Het SCP ziet winnaars en verliezers, veelal langs de lijnen van opleidingsniveau en vermogen, maar op de langere termijn verliezen we allemaal. Immers, individuele problemen hebben vaak collectieve gevolgen: uit voorbeelden in binnen- en buitenland blijkt dat verschillen in kansen de sociale cohesie en de democratische rechtsstaat steeds verder onder druk zetten.

WELZIJN ONDER DRUK

Stress en burn-out gerelateerde gezondheidsklachten onder jongeren stijgen. De oorzaken zijn divers: toegenomen combinatiedruk van leren, werken, zorgen en sociaal leven, hoge verwachtingen van ouders, werkgevers, overheid en jongeren zelf, de onjuiste overtuiging dat falen niet mag, vergelijking met anderen via het niet-representatieve social media, Fear Of Missing Out, veel schermtijd en prikkels en weinig echte ontspanning en hersteltijd. Een bewezen effectieve aanpak ontbreekt echter, evenals adequate preventie.

MIJLPALEN VERDER WEG DOOR STAPELING BELEID

Jongeren hebben in de afgelopen kabinetperiodes te maken gekregen met een stapeling van beleidsmaatregelen, die afzonderlijk gezien goed uitlegbaar zijn, maar bij elkaar opgeteld nadelig uitpakken. Zo heeft de invoering van het leenstelsel geleid tot een hogere studieschuld, die in combinatie met strengere hypotheekvoorspraken, een afname in vaste banen voor jongeren, en hoge prijzen op de woningmarkt (door schaarste en vrij spel voor beleggers) een eigen woning voor veel jongeren onbereikbaar heeft gemaakt. Jongeren stellen levensstappen, zoals uit huis gaan en een eigen gezin starten, daardoor uit.

INVLOED VAN JONGEREN TE GERING

De Brexit was er niet gekomen als meer Engelse jongeren hadden gestemd, en ook in Nederland is de opkomst van jongeren bij verkiezingen laag. Het zijn de oudere generaties die aan de knoppen zitten in de regering, het parlement, de top van het bedrijfsleven en tal van (semi-publieke) instituties. Dat is merkbaar. Op een aantal cruciale verdelingsvraagstukken dreigt de rekening doorgeschoven te worden naar volgende generaties. Politici zien te vaak “geen draagvlak” voor veranderingen die geld kosten of om gedragsverandering vragen. Door de huidige demografische verschuivingen, zoals vergrijzing en ontgroening, zijn de verwachtingen die gedurende de verzorgingsstaat zijn opgebouwd niet meer houdbaar. Maar dat benoemen lijkt taboe. Het gevolg is dat de problemen toenemen en de maatregelen steeds ingrijpender moeten worden, bijvoorbeeld op het gebied van sociale zekerheid, gezondheidszorg en milieu.

HOE VERDER? EEN OPTIMISTISCH PERSPECTIEF

CNV Jongeren vindt het belangrijk dat in de bovengenoemde zaken niet alleen over, maar vooral ook mét jongeren gepraat wordt. Jongeren zijn positief ingesteld, willen graag iets van hun leven maken, verantwoordelijkheid nemen voor de samenleving en daarbij klaar staan voor anderen. En ze zijn ervan overtuigd dat hen dat gaat lukken. Gehoord worden en zelf bij kunnen dragen aan politieke oplossingen is daarvoor essentieel.

Dit programma bevat concrete ideeën van en voor jongeren om de problemen waar wij tegenaan lopen op te lossen en bij te dragen aan een betere toekomst voor iedereen.

CNV JONGEREN SINDS 1955

CNV Jongeren bestaat sinds 1955 en zet zich in voor een gelijkwaardige en rechtvaardige samenleving waarin jonge mensen zonder hoge schulden kunnen studeren, met plezier kunnen werken en wonen en later kunnen genieten van een goed pensioen. Dit betekent dat onze belangrijkste prioriteit het versterken van de sociaaleconomische positie van jongeren in Nederland is. Dit doen we enerzijds door het behartigen van de belangen op collectief niveau en anderzijds door jongeren te ondersteunen en adviseren bij het maken van belangrijke keuzes op individueel niveau. Wij komen op voor de belangen van jonge mensen tussen de 13 en 35 jaar in het onderwijs, op de arbeidsmarkt, pensioenen en de woningmarkt. In het bijzonder hebben we aandacht voor jongeren met een kwetsbare positie.

We activeren jongeren, denken constructief-kritisch mee over beleid en zijn uitgesproken over de keuzes die worden gemaakt voor onze generatie. Dankzij de steun van duizenden jonge mensen zijn we in staat jonge mensen een stem te geven in de maatschappij. Dat doen we niet alleen: CNV Jongeren werkt samen met studenten- en jongerenorganisaties, maatschappelijke organisaties en (jonge) werknemers- en werkgeversorganisaties. Niet alleen in Nederland, maar ook daarbuiten.

LEESWIJZER

Het is maatschappelijk relevant gebleken tot concrete punten ter verbetering van de positie van jongeren in de maatschappij te komen. Om dit te bewerkstelligen, heeft CNV Jongeren in samenwerking met haar leden de volgende standpunten opgesteld over onderwijs, arbeidsmarkt, pensioenen, woningmarkt, klimaat, belastingen en intergenerationale solidariteit.

KERN

ONDERWIJS

Vanuit internationaal perspectief gaat het over het algemeen heel goed met het onderwijs in Nederland. We zien dat het Nederlandse onderwijs relatief goed scoort op toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid. Daarnaast zien we dat er meer en langer onderwijs gevolgd wordt dan vroeger. Ook zien we het aantal studenten dat hoger onderwijs volgt gestaag toenemen en zien we dat het inkomen van de ouders in mindere mate een voorspeller is voor deelname aan het hoger onderwijs in vergelijking tot andere landen. Toch zijn er ontwikkelingen op te merken die de toegankelijkheid van het Nederlandse onderwijssysteem verder onder druk zetten en de ontwikkeling van Nederlandse studenten in de weg staan.

Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt

Het opdoen van ervaringen die aansluiten op de arbeidsmarkt wordt belemmerd doordat een deel van de studenten moeite heeft met het vinden van een geschikte stage. In het hoger onderwijs is er consensus dat het onderwijs vooral voorbereidt op de eerste baan. In het mbo wordt discussie gevoerd of alle opleidingen goed aansluiten bij plekken op de arbeidsmarkt en of de startkwalificatie mbo-niveau 2 voldoende is voor werk. Daarnaast wordt sinds september 2010 het volgen van een tweede opleiding op het wo niet meer mede-bekostigd door de overheid. Ook dit beïnvloedt de arbeidsmarktkansen van jongeren. Kortom, er zijn veranderingen nodig voor een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

- ✓ Veel jongeren beginnen aan een opleiding zonder een duidelijk beeld van wat hen te wachten staat na het afronden van deze opleiding. Uiteindelijk moeten zij daardoor werk verrichten waar zij zich niet op hadden voorbereid. CNV Jongeren vindt dat aankomende studenten eerlijk en volledig overzicht moeten hebben van hun baankansen die horen bij een bepaalde opleiding. **Baankansen dienen opgenomen te worden in de verplichte studiebijsluiter van elke opleiding.**

- ✓ Het hoger onderwijs houdt al jaren te weinig rekening met voorbereiding op de arbeidsmarkt. **CNV Jongeren vindt dat er meer ruimte moet worden gemaakt in curricula voor stages en dat deze stagemogelijkheden beter gepromoot moeten worden.**
- ✓ Veel stagiairs worden ingezet als gratis werkkrachten. **CNV Jongeren stelt dat er een landelijk minimumbedrag van 400 euro per maand vastgesteld moet worden als vergoeding van de voltijd stage en de coschappen.**
- ✓ Zoals vastgelegd in de burgerschapsagenda mbo is onderwijs op het mbo meer dan studenten voorbereiden op de arbeidsmarkt. Er is echter al jaren te weinig aandacht voor burgerschapsonderwijs. **CNV Jongeren wil dat burgerschapsonderwijs serieuzer wordt genomen bij mbo-opleidingen.**
- ✓ Technologische ontwikkelingen gaan zo snel dat ook de arbeidsmarkt mee zal moeten veranderen. Dit betekent dat de mogelijkheid tot bij- en omscholing voor veel beroepen belangrijk gaat zijn. **CNV Jongeren vindt dat onderwijsinstellingen betaalbare en toegankelijke programma's moeten ontwikkelen om aan te sluiten bij persoonlijke vorming van mensen die zich ook na een opleiding willen (blijven) ontwikkelen.**
- ✓ Jongeren die mbo-niveau 2 opleidingen hebben gedaan, hebben moeite met het vinden van hun weg op de arbeidsmarkt. CNV Jongeren is van mening dat studenten na het afronden van een mbo-opleiding, ongeacht het niveau, minimaal twee jaar begeleiding moeten kunnen krijgen bij hun start op de arbeidsmarkt. **CNV Jongeren vindt dat mbo's gefaciliteerd moeten worden om alle mbo-studenten, waar nodig, twee jaar te laten begeleiden bij hun start op de arbeidsmarkt.**

Toegankelijkheid & het leenstelsel

De toegankelijkheid van het Nederlandse onderwijssysteem staat onder druk. Zo zien we dat de doorstroom van het mbo naar hbo en van hbo-bachelor naar wo-master afneemt. Het blijkt dat voor mbo-studenten de belangrijkste reden om niet door te stromen naar het hbo de financiën is, terwijl motivatie, interesse en carrière de meest genoemde redenen zijn om wel naar het hbo door te stromen. Sinds 2015 geldt er in Nederland een leenstelsel als vervanging van de basisbeurs die elke studerende Nederlander kreeg. Daarnaast behoorde Nederland al tot de acht landen die relatief hoge studiekosten rekent voor bijvoorbeeld de bachelor, maar daartegenover internationaal gezien niet per se beurzen aanbiedt, wat andere landen vaak wel doen. 50% van de studenten maakt dan ook gebruik van de mogelijkheid om te lenen, wat resulteert in veel jongeren met financiële zorgen of een belemmering om verder te gaan op het hbo. Kortom, het huidige studiefinancieringsstelsel moet op de schop, aangezien veel problemen met betrekking tot het onderwijs aan dit stelsel gerelateerd zijn. Wat ons betreft zijn dit de belangrijkste punten:

- ✓ Het is duidelijk dat het sociaal leenstelsel zijn langste tijd gehad heeft, **CNV Jongeren pleit voor het (her) invoeren van een basisbeurs.**
- ✓ Een nieuw financieringssysteem **mag niet ten koste gaan van het huidige budget voor het onderwijs, waarbij de aflossingstermijn van 35 jaar en de hoogte van de aflossom afhankelijk blijven van het inkomen. Ook moet er compensatie zijn voor de huidige studenten die in het oude systeem aanspraak zouden hebben gemaakt op een beurs.**

- ✓ Momenteel is het sociale leenstelsel een belemmering voor mbo-studenten om door te stromen naar het hoger onderwijs. **CNV Jongeren wil een financieringsstelsel dat de doorstroom van het mbo naar hbo en van hbo naar wo niet in de weg zit.**
- ✓ Mensen met een functiebeperking hebben niet altijd toegang tot dezelfde onderwijsvoorzieningen als anderen. **CNV Jongeren wil een financieringsstelsel dat de toegankelijkheid van studenten met een functiebeperking tot het volgen van een (vervolg)opleiding niet in de weg zit.**
- ✓ Ondanks de belofte dat de studieschuld geen invloed zou hebben op het krijgen van een hypotheek blijkt dit starters toch in de weg te zitten bij het verkrijgen van een eerste hypotheek. **CNV Jongeren wil een financieringsstelsel dat geen invloed heeft op (de hoogte van) de hypotheek ten opzichte van het leenstelsel.**
- ✓ Veel jongeren vallen op dit moment tussen wal en schip als het gaat om het verkrijgen van een aanvullende beurs. **CNV Jongeren vindt dat, zolang er geen basisbeurs terugkeert, de aanvullende beurs verbreed moet worden.** Het verbreden van de aanvullende beurs houdt in dat studenten eerder in aanmerking zullen komen voor een aanvullende beurs, zodat meer studenten met een minder sterke financiële positie ondersteund worden door de overheid.
- ✓ Uit een peiling van CNV Jongeren is gebleken dat jongeren slecht geïnformeerd zijn over de consequenties van een studieschuld. Niemand moet een leenangst worden aangepraat, zeker kwetsbare groepen niet. **Daarom vindt CNV Jongeren dat jongeren gratis financieel advies moeten kunnen krijgen, onder andere over de gevolgen van hun studielening.**
- ✓ Voor jongeren, en zeker voor jongeren met een (arbeids)beperking, is het belangrijk een diploma te behalen. Dit vergroot immers de kansen op de arbeidsmarkt. **CNV Jongeren vindt daarom dat jongeren met een beperking recht hebben op een zorgeloze studietijd. Hiervoor is het nodig dat iedereen die aanspraak maakt op de individuele studietoeslag hetzelfde bedrag ter hoogte van €300 ontvangt, bij voorkeur uitgevoerd door DUO.**
- ✓ Ten slotte **vindt CNV Jongeren dat de gemiddelde (studie)schuld van een student omlaag moet en dat er bij het vervallen van het leenstelsel een adequate compensatie komt voor de studenten van het oude stelsel.**

ARBEIDSMARKT

Actief meedoen in onze samenleving is voor iedereen belangrijk. Dit kan bijvoorbeeld door het volgen van een studie, doen van zinvol werk en het versterken van een sociaal netwerk. Daarmee wordt de zelfredzaamheid van mensen vergroot en helpen we elkaar. Tot aan het uitbreken van de coronacrisis ging het behoorlijk goed met de arbeidsmarkt in Nederland. Het aantal vacatures steeg enorm en de werkloosheid nam ook onder jongeren sterk af. Dit betekent echter niet dat alle problemen voor jongeren op de arbeidsmarkt voor de coronacrisis waren opgelost. Het gaat niet om de statistieken, maar om de mensen. De SER-verkenning laat zien dat er voor jongeren op de arbeidsmarkt drie grote problemen spelen: onzekerheid over werk en inkomen, kansenongelijkheid op de arbeidsmarkt en last van werkstress en burn-out klachten. Bovendien is het vinden van fatsoenlijk en duurzaam werk niet voor iedereen makkelijk, zeker niet in tijden van crisis, denk vooral aan jongeren met een arbeidsbeperking en jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond. Iedereen heeft talenten en die mogen niet onbenut blijven.

Burn-out/werkstress

Jongeren horen volop mee te draaien in onze samenleving. Maar door burn-out klachten kunnen veel jongeren hun studie en/of werk niet goed doen, of vallen ze soms zelfs geheel uit. Om deze maatschappij-brede problematiek aan te pakken, staat CNV Jongeren voor de volgende punten:

- ✓ Iedereen kan een burn-out krijgen of overspannen raken. Lang niet alle jongeren zijn zich hiervan bewust of kennen de consequenties van een burn-out. Er moet meer bewustzijn komen met betrekking tot burn-outs en prestatiedruk. **CNV Jongeren pleit voor een overheidscampagne over de oorzaken en gevolgen van een burn-out.**
- ✓ Werkgevers moeten meer oog hebben voor veilig en gezond werken, ongeacht de type arbeidsrelatie. Door psychische belasting op de agenda te zetten en medewerkers mee te laten praten, worden burn-outs en overspannenheid voorkomen. **CNV Jongeren pleit daarom voor een verplicht burn-outpreventieplan bij elke werkgever.** Daarin staat bijvoorbeeld dat iedere werknemer toegang heeft tot een coach.
- ✓ Jonge werkenden ervaren meer prestatiedruk, psychische klachten en ervaren vaker burn-out-achtige verschijnselen dan oudere werknemers. **CNV Jongeren vraagt in de discussie over veranderingen op de arbeidsmarkt aandacht voor de positie van jongeren en de gevolgen van flexwerk op prestatiedruk en psychische klachten.**
- ✓ Het verschil tussen vrije tijd en werk moet duidelijker worden. Omdat veel mensen hun privé telefoon zakelijk gebruiken, zijn ze altijd bereikbaar voor hun werkgever en voelen ze zich door alle berichtjes in verschillende appgroepen altijd betrokken bij het werk. Vrije tijd verliest aan waarde, waardoor mensen meer stress ervaren. **CNV Jongeren pleit ervoor dat iedere werknemer die een telefoon moet gebruiken voor het werk verplicht een telefoon van de werkgever krijgt die buiten werktijden uitgezet mag worden.**

Toenemende flexibilisering van de arbeidsmarkt

Het feit dat vooral jongeren steeds vaker en steeds langer flexwerk doen, heeft gevolgen voor het bereiken van hun mijlpalen. CNV Jongeren vindt dat er meer aandacht moet zijn voor de negatieve effecten van flexibilisering van de arbeidsmarkt. De sterke afhankelijkheid van de economische conjunctuur zorgt ervoor dat jongeren vooral in een crisis minder baanzekerheid, minder werkzekerheid en minder inkomenszekerheid hebben. Daarnaast zorgt de toename in flexwerk ervoor dat leven lang ontwikkelen bij jongeren minder van de grond komt, wat onder andere door de snelle ontwikkeling in technologie (en de daarmee snel verouderde kennis) van groot belang is voor de ontplooiingskansen van jongeren op de arbeidsmarkt. Om deze effecten van flexibilisering tegen te gaan, pleit CNV Jongeren voor de volgende punten:

- ✓ Momenteel is het voorstel van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om een minimumtarief in te stellen voor zzp'ers van 16 euro per uur. Een minimumtarief voor zzp'ers zorgt voor meer zekerheid en minder kans op uitbuiting. **Om zzp'ers de mogelijkheid te geven rond te kunnen komen en pensioen op te bouwen, pleit CNV Jongeren voor een verhoging van het minimumtarief voor zzp'ers naar 25 euro per uur.**
- ✓ Hoe langer het duurt dat (jonge) werknemers een vast contract krijgen, hoe langer het duurt dat zij de zekerheid hebben om aan een volgende levensfase te beginnen. Deze onzekerheid neemt toe door het invoeren van de mogelijkheid om elke werknemer drie keer een tijdelijk contract te geven in drie jaar. **CNV Jongeren pleit voor een terugkeer van de mogelijkheid om in twee jaar tijd maximaal drie keer een tijdelijk contract te kunnen verstrekken.**
- ✓ Vaak hanteren werkgevers een flexibele schil met werknemers die worden aangenomen via uitzendbureaus. Vanwege een tekort aan doorgroeimogelijkheden kan dit ertoe leiden dat jongeren soms bijna tien jaar via een uitzendbureau gedetacheerd zijn bij dezelfde werkgever. **CNV Jongeren pleit ervoor dat wanneer iemand langer dan twee jaar hetzelfde werk doet via een uitzendbureau bij dezelfde werkgever, deze werknemer een vast contract van de werkgever moet krijgen.**
- ✓ Contracten met een korte arbeidsduur zorgen ervoor dat werknemers regelmatig van baan moeten wisselen. **Om de vaak jonge werknemers hierop voor te bereiden en hun kansen te vergroten op de arbeidsmarkt, vindt CNV Jongeren dat werknemers met een contract korter dan drie jaar extra scholingsmogelijkheden moeten krijgen.**
- ✓ Steeds meer jonge mensen die voorheen in loondienst zouden werken, doen hun werk nu als zzp'er en bouwen geen pensioen op. Dit zorgt voor concurrentie op arbeidsvoorwaarden en problemen in de toekomst voor veel zzp'ers. **Wij vinden dat zzp'ers verplicht pensioen op moeten bouwen.** Dit moet, net zoals bij werknemers, geregeld worden op een manier waarop er schaalvoordelen zijn, zodat de pensioenopbouw betaalbaar wordt.
- ✓ Gelijk loon voor gelijk werk moet ook gelden voor jongvolwassenen. **CNV Jongeren pleit voor het afschaffen van het minimumjeugdloon voor iedereen vanaf 18 jaar.**

Toegankelijkheid van de arbeidsmarkt

Het is belangrijk dat de ontplooiingskansen voor jongeren niet beïnvloed worden door hun achtergrond of beperking. Helaas zien we dat een niet-westerse migratieachtergrond of functiebeperking op verschillende manieren kan leiden tot een achtergestelde positie tijdens de studieperiode, op de arbeidsmarkt en de woningmarkt. Om deze 'onzichtbare muur' te slechten, pleit CNV Jongeren voor de volgende punten.

- ✓ Iedereen heeft talenten en iedere jongere moet de kans krijgen deze talenten te ontwikkelen. Het kan niet zo zijn dat er jongeren zijn die wel willen werken, maar geen baan kunnen vinden. **CNV Jongeren vindt dat de jeugdwerkloosheid nooit hoger mag zijn dan de algemene werkloosheid. Vooral in tijden van crisis moet de overheid zich extra inzetten om met een aanpak jeugdwerkloosheid dit percentage terug te brengen naar minimaal gelijk niveau.**
- ✓ De ISO26000-richtlijnen bieden praktische adviezen om maatschappelijk verantwoord te ondernemen met daarbij specifiek aandacht voor het tegengaan van arbeidsmarktdiscriminatie. **CNV Jongeren pleit ervoor dat deze richtlijnen verplicht worden voor Nederlandse werkgevers.**
- ✓ Uit onderzoek is bekend dat over het algemeen mensen eerder kiezen voor iemand die op hen lijkt. **Om onbewuste vooroordelen weg te halen en arbeidsmarktdiscriminatie tegen te gaan, pleit CNV Jongeren voor meer bewustwording van de voordelen van diversiteit onder HR-personeel bij werkgevers.**
- ✓ Momenteel hanteert het SBB een meldpunt stagediscriminatie waar jongeren melding kunnen doen wanneer discriminatie wordt ervaren of gesignaleerd. Een vergelijkbaar meldpunt is nodig op de arbeidsmarkt. **CNV Jongeren stelt daarom voor dat er een meldpunt arbeidsmarktdiscriminatie wordt opgezet bij de Inspectie SZW.**
- ✓ Jongeren met een arbeidsbeperking mogen wat CNV Jongeren betreft niet tussen wal en schip vallen. **Om dat te voorkomen, pleit CNV Jongeren voor een vaste jobcoach die voldoende tijd en vaardigheden heeft voor begeleiding en ondersteuning van deze jongeren op de werkvloer. Een door CNV Jongeren georganiseerde Harrie-training kan hierin helpen.**
- ✓ Voor CNV Jongeren is het belangrijk dat jongeren met een arbeidsbeperking en (hun) werkgevers beter bediend worden, en weinig hinder ondervinden van de verschillende regimes in het sociale zekerheidsstelsel waar de desbetreffende jongeren in vallen. **CNV Jongeren pleit daarom voor verdere versterking van de samenwerking tussen vakbonden en andere relevante partijen in de arbeidsmarktregio.**
- ✓ Er moeten voldoende banen zijn voor jongeren met een arbeidsbeperking. **CNV Jongeren wil daarom dat overheid en bedrijfsleven zich meer inspanssen om de doelstellingen van de banenafpraak te realiseren.**

PENSIOENEN

Jongeren besteden over het algemeen weinig aandacht aan (de voorwaarden van) hun pensioen. Dit terwijl ze, op fulltime basis, gemiddeld een dag per week voor hun pensioen werken. Het is belangrijk dat alle jongeren pensioen opbouwen en een deel van het inkomen van nu reserveren voor later. CNV Jongeren vindt dat het pensioenstelsel toekomstbestendig en duurzaam moet worden ingericht met het oog op de veranderingen van de 21ste eeuw. Een modern pensioenstelsel is robuust en betrouwbaar en heeft een 'Triple E-status': eerlijk, eenvoudig en evenwichtig. Dit betekent concreet dat alle werkenden verplicht pensioen opbouwen, mensen meer inzicht krijgen in het opgebouwde pensioen en dat jongeren pensioenopbouw krijgen die past bij de ingelegde premie. Het kabinet, vakbonden en werkgevers hebben op 5 juni 2019 een akkoord omtrent pensioenen gesloten. CNV Jongeren steunt het akkoord. Om ervoor te zorgen dat het nieuwe stelsel ook eerlijk en evenwichtig is, moet er bij pensioen niet gekeken worden naar deelbelangen, maar naar gedeelde belangen. Geen generatieconflict, maar het bereiken van generatieconsensus is waar CNV Jongeren zicht voor inzet.

- ✓ Solidariteit, collectiviteit en verplichtstelling zijn sterke elementen van het pensioenstelsel in Nederland en dat moeten we behouden. Tegelijkertijd moet het pensioenstelsel aangepast worden aan de eisen van deze tijd. **CNV Jongeren pleit voor een eerlijk stelsel waarbij iedereen die werkt, pensioen opbouwt, ongeacht type arbeidsrelatie.**
- ✓ **CNV Jongeren pleit voor een eenvoudig stelsel dat bijdraagt aan vertrouwen en waarbij jongeren in staat worden gesteld te begrijpen hoe hun opgebouwde pensioen eruitziet.** Daarom is het belangrijk dat het pensioenstelsel en -regeling uitlegbaar zijn.
- ✓ **CNV Jongeren pleit daarbij voor een evenwichtig stelsel, waarbij de doorsneesystematiek is afgeschaft.** Bij het afschaffen van de doorsneesystematiek is het van belang dat generaties niet tegen elkaar uitgespeeld worden.
- ✓ Risico's voor werkenden worden steeds groter en op een steeds individueler niveau neergelegd. Wij zien welke onzekerheid dat met zich meebrengt, maar begrijpen ook dat harde garanties uit het verleden niet langer betaalbaar zijn. **CNV Jongeren zet zich in voor een pensioenstelsel waarin zoveel mogelijk risico's verdeeld worden over verschillende groepen, zodat we geen generaties krijgen met pech of geluk. Wij zetten ons hierbij in voor collectieve risicodeling in de opbouw- en uitkeringsfase.** Individuele pensioenpotjes zijn niet de bedoeling van ons pensioenstelsel.
- ✓ CNV Jongeren vindt het belangrijk dat er een goed pensioen is voor nabestaanden die achterblijven. Dit geldt zowel voor achterblijvende partners als voor hun kinderen. Er moet voldoende nabestaandenpensioen zijn, ook voor nabestaanden van mensen die tijdelijk geen werk hebben of nog niet zo lang bij dezelfde werkgever werken. **CNV Jongeren vindt dat het pensioen voor kinderen en jongeren die een of beide ouders zijn verloren, moet worden verhoogd.**

- ✓ Steeds meer jonge mensen die voorheen in loondienst zouden werken, doen hun werk nu als zzp'er en bouwen geen pensioen op. Met als gevolg: concurrentie op arbeidsvoorwaarden en mogelijk financiële problemen in de toekomst voor veel zzp'ers. **CNV Jongeren vindt het in het belang van het individu en collectief dat zzp'ers, net als de meeste werknemers, verplicht pensioen opbouwen.**
- ✓ Het is belangrijk dat zo veel mogelijk werknemers gezond hun pensioen halen. Ieder jaar dat mensen gemiddeld langer leven, gaat de AOW-leeftijd met 8 maanden omhoog. **CNV Jongeren steunt de huidige manier waarop de stijging van de AOW-leeftijd wordt bepaald.**
- ✓ Volgens het pensioenakkoord mogen werknemers wanneer zij met pensioen gaan in één keer tien procent van hun pensioenpot opnemen. Daarna krijgen ze levenslang minder pensioen. **CNV Jongeren is geen voorstander van een eenmalige uitkering na pensionering.**
- ✓ Uitzendkrachten gaan pas pensioen opbouwen nadat ze een half jaar voor hun werkgever gewerkt hebben. Wij vinden dit een oneerlijk onderscheid tussen gewone werknemers en uitzendkrachten. **CNV Jongeren pleit ervoor dat in de cao voor uitzendkrachten komt te staan dat pensioenopbouw direct bij aanvang van het contract start, en niet pas na 26 weken.**
- ✓ Pensioenfondsen hebben meer dan 1400 miljard euro aan pensioengelden in kas te beleggen. Zulke hoge bedragen kunnen een heel positieve, maar ook een heel negatieve impact hebben op de wereld. **CNV Jongeren pleit ervoor dat pensioenfondsen beleid moeten maken om te groeien naar steeds meer maatschappelijk verantwoorde beleggingen. Aan dat beleid moeten zij ook gehouden worden.**
- ✓ Slechts 2% van alle pensioenfondsbestuurders is jonger dan 35 jaar. Pensioenfondsbestuurders maken keuzes op basis van wat zij denken dat goed is voor iedereen die in hun fonds pensioen opbouwt of pensioen heeft opgebouwd. Alle leeftijdsgroepen moeten goed vertegenwoordigd zijn, en dus ook jongeren. **CNV Jongeren vindt dat pensioenfondsen meer moeten inzetten op diversiteit in hun bestuur.**

WONINGMARKT

CNV Jongeren wil dat alle jongeren een betaalbare, passende woning kunnen vinden in de regio van hun baankansen en sociaal netwerk. Dit is een voorwaarde voor het zelfstandig kunnen opbouwen van een goed sociaaleconomisch bestaan. In de huidige woningmarkt delft de starter echter vaak het onderspit. Zowel in de sociale huursector als op de koopmarkt ondervinden jongeren belemmeringen die hen op achterstand zetten ten opzichte van andere woningzoekenden en beleggers. Hoge woonlasten in de vrije huursector bedreigen de zelfredzaamheid van jongeren op de woningmarkt. Doordat zij niet veel kunnen sparen en aflossen op hun studieschuld lukt het hen niet door te stromen naar de koopmarkt. De starter heeft een natuurlijke achterstandspositie op de woningmarkt. Anders dan doorstromers moeten zij zonder al een woning te hebben wachttijd en vermogen opbouwen. Het is daarom geen vreemd idee dat starters hierbij meer hulp nodig hebben dan andere woningzoekenden om een positie te verwerven op de woningmarkt van waaruit zij zich zelfstandig verder kunnen ontwikkelen. CNV Jongeren stelt de onderstaande maatregelen voor om de positie van starters op de woningmarkt te verbeteren en versterken.

Sociale huur

Meer dan 80% van de huurstarters is op zoek naar een sociale huurwoning onder de liberalisatiegrens. Van alle segmenten van de woningmarkt is de sociale huur voor jongeren echter het minst toegankelijk. Dit komt enerzijds door een algeheel tekort aan sociale huurwoningen, en anderzijds door een woningverdelingssysteem waarin jongeren ten opzichte van andere groepen een veel lagere slagingskans hebben. CNV Jongeren komt met de volgende oplossingen:

- ✓ Woonruimteverdelingssystemen zijn grotendeels gebaseerd op wachttijd. Jongeren komen echter structureel wachttijd te kort. Deze manier van woonruimteverdeling werkt altijd in hun nadeel. Een verdeelsysteem dat jongeren meer kansen geeft, is woonruimteverdeling via loting. **CNV Jongeren pleit voor meer woonruimteverdeling via loting.**
- ✓ Met name de slagingskansen van jongeren onder de 23 zijn schrijnend laag. Dit komt ook omdat zij alleen huurtoeslag kunnen aanvragen op woningen onder de €424,44. Huurwoningen voor deze huurprijs zijn echter zeer schaars. **CNV Jongeren pleit voor het verlagen van de leeftijd voor deze lagere huurgrens naar 18 jaar.**
- ✓ Speciale jongerenwoningen waar jongeren met voorrang toegang toe hebben, kunnen de kansen van jongeren op een sociale huurwoning verhogen. Om deze woningen voor jongeren vast te houden, kan gedacht worden aan tijdelijke contracten van 5 jaar met behoud van inschrijftijd. **CNV Jongeren pleit voor meer jongerenwoningen in gelijke verhouding met seniorenwoningen.**
- ✓ Wachttijd opbouwen voor een sociale huurwoning kan vanaf 18 jaar. Maar op deze leeftijd, met veel veranderingen in het leven van jongeren, is inschrijven voor een sociale huurwoning niet iets waar veel jongeren aan denken. Tegen de tijd dat ze een sociale huurwoning nodig hebben, is het te laat om nog te concurreren met andere woningzoekenden. **CNV Jongeren pleit ervoor dat jongeren op hun 18e verjaardag automatisch en kosteloos worden ingeschreven.**
- ✓ Jongeren zijn van alle woningzoekenden het meest mobiel. Waar zij gaan wonen, hangt af van de regio waar zij een baan vinden. In Nederland is woningruimteverdeling echter regionaal georganiseerd. Dit staat de arbeidsmobiliteit van jongeren in de weg. **CNV Jongeren pleit voor een onderzoek naar de mogelijkheid van een landelijk woonruimte verdeelsysteem.**
- ✓ Lange wachttijden worden in belangrijke mate veroorzaakt door schaarste. **CNV Jongeren pleit daarom voor de bouw van meer sociale huurwoningen.** Provincies moeten erop toezien dat gemeenten voldoende sociale huurwoningen bouwen om aan de vraag in een regio te voldoen.

Middenhuur

Jongeren die niet terecht kunnen in de sociale huur of op de koopmarkt zijn veroordeeld tot het huren van een woning in de vrije huursector. Maar juist hier krijgen ze te maken met hoge woonlasten die de mogelijkheid om een huis te kopen nog verder verkleinen. Wie immers 40% tot 50% van zijn inkomen kwijt is aan huur kan dat geld niet gebruiken om te sparen of een (studie)schuld af te lossen. Een belangrijke oorzaak is het gebrek aan bescherming van de prijs-kwaliteitverhouding van woningen in het lage middenhuursegment tot €1000. Boven de liberalisatiegrens heeft de markt vrij spel, en door schaarste kunnen huisbazen hoge huurprijzen vragen voor kleine, en soms slecht onderhouden woningen. CNV Jongeren komt met de volgende oplossingen.

- ✓ De prijs-kwaliteitverhouding van middenhuurwoningen tot €1000 moet beter beschermd worden. Het waarborgen van de financiële redzaamheid van jongeren heeft prioriteit boven het waarborgen van marktwerking binnen dit steeds crucialer wordende deel van de woningmarkt. **CNV Jongeren pleit voor het invoeren van wettelijke eisen aan de prijs-kwaliteitverhouding van middenhuurwoningen tot €1000.**
- ✓ In steden zijn middenhuurwoningen schaars en is het niet vanzelfsprekend dat marktpartijen deze woningen bouwen. Hier moeten woningcorporaties ook een rol in kunnen spelen. **CNV Jongeren pleit ervoor dat het voor gemeenten mogelijk wordt om de liberalisatiegrens lokaal te verhogen.** Hierdoor kan in gebieden met schaarste middenhuur tot €1000 worden aangemerkt als DAEB, waardoor woningcorporaties als taak krijgen deze woningen aan te bieden.
- ✓ Vooral jongeren vallen tussen wal en schip in het middensegment en dit heeft bovendien groot effect op hun ontwikkelkansen. Waar woningcorporaties middenhuurwoningen aan gaan bieden, moeten jongeren daarom als belangrijke doelgroep voor deze woningen worden aangemerkt. **CNV Jongeren pleit ervoor dat middenhuurwoningen die aangeboden worden door woningcorporaties met voorrang verhuurd worden aan jongeren, bijvoorbeeld als jongerenwoningen.**
- ✓ De positie van huurders ten opzichte van verhuurders is zwak, met name in de vrije huursector. Veel jongeren kunnen niet naar de huurcommissie stappen bij bijvoorbeeld te hoge huurprijzen en gebrekkig onderhoud, of durven dit niet te doen. **CNV Jongeren pleit voor het invoeren van een verhuurdersvergunning om verhuurders te verplichten in huurcontracten op te nemen dat huurders eenzijdig naar de huurcommissie kunnen stappen, en dat zij uitspraken van de huurcommissie zullen accepteren.**

Koopwoningen

Het aandeel van starters in woningtransacties op de koopmarkt neemt af en jongeren zijn steeds langer op zoek naar een koopwoning. In veel steden is het aantal koopwoningen dat binnen het budget van starters ligt op twee handen te tellen. De verslechterde concurrentiepositie van starters op de koopmarkt heeft drie brede oorzaken:

- 1) Bij het financieren van hun koophuis ondervinden starters moeilijkheden. Zij moeten veel eigen vermogen kunnen meenemen en bovendien hun studieschuld afgelost hebben om een kans te maken.
- 2) De prijzen van koophuizen zijn flink gestegen, waardoor het vinden van een huis binnen het budget van de starter in gemeenten met veel krapte op de woningmarkt vrijwel onmogelijk is geworden.
- 3) Starters ondervinden steeds meer concurrentie van beleggers, juist op de goedkopere starterswoningen.

De concurrentiepositie van starters op de koopmarkt moet weer op gelijke voet worden gebracht met die van andere woningzoekenden. Belangrijk hierbij is wel om enkele kaders in gedachten te houden. Starters mogen geen hogere schulden opbouwen dan ze kunnen betalen, en maatregelen moeten er niet toe leiden dat de huizenprijzen verder stijgen – met alle nadelige gevolgen voor toekomstige starters. Maatregelen moeten dus verstandig en generatiebestendig zijn. Binnen deze kaders komt CNV Jongeren met de volgende oplossingen.

- ✓ De van nature achtergestelde uitgangspositie van starters moet meer gelijk getrokken worden met die van doorstromers. Koopstarters ontheffen van de overdrachtsbelasting is hier een middel voor. Tegelijkertijd kan de overdrachtsbelasting gebruikt worden om versturende activiteiten op de woningmarkt, zoals buy-to-let door beleggers, te ontmoedigen. **CNV Jongeren pleit voor een overdrachtsbelasting van 0% voor starters en 10% voor beleggers (op bestaande huizen).**
- ✓ De studieschuld zorgt ervoor dat starters een minder hoge hypotheek kunnen krijgen, waardoor op de huidige woningmarkt soms bijna geen woningen meer binnen hun bereik liggen. De manier waarop banken studieschuld meerekenen, houdt echter geen rekening met de mate waarin de studieschuld al is afgelost. **CNV Jongeren pleit ervoor om banken te verplichten de actuele studieschuld mee te nemen in de berekening van de hypotheek, in plaats van de oorspronkelijke studieschuld.**
- ✓ Veel starters zitten nu vast in de dure vrije huursector, terwijl zij voor een soortgelijke woning met een hypotheek veel lagere maandelijkse woonlasten zouden hebben. Door de inkomens- en vermogensseisen voor een hypotheek lukt het hen echter niet om door te stromen naar de koopmarkt. Een huurverklaring biedt hiervoor uitkomst: starters die al langer dan 2 jaar een huur betalen die hoger is dan hun maximale maandelijkse hypotheeklasten kunnen hiermee aantonen dat zij deze maandlasten kunnen dragen. Met een huurverklaring als aanvulling op inkomenstoetsen kan breder gekeken worden naar de financiële draagkracht van jongeren en wordt deze bovendien verbeterd, omdat jongeren eerder naar de koopmarkt kunnen doorstromen. **CNV Jongeren pleit voor het wettelijk verankeren van de huurverklaring als aanvulling op de inkomenstoetsen voor een hypotheek.**

- ✓ De financieringsmogelijkheden voor een koophuis zijn in Nederland beperkt. Hier kan een voorbeeld genomen worden aan andere landen, waar starters meer geholpen worden bij het sparen voor en kopen van een huis. Voorbeelden zijn bouwsparen in Duitsland, waarbij de starter een bepaald bedrag spaart dat vervolgens gematcht wordt met een even hoge lening. Of help-to-buy, waarbij de overheid een 25% bonus geeft op het door de starter gespaarde spaargeld, en shared ownership in Engeland, waarbij de overheid een percentage van het huis koopt, dat de starter kan huren totdat hij/zij deze zelf kan bijkopen. **CNV Jongeren pleit voor een onderzoek naar de toepasbaarheid in Nederland van deze en alternatieve stimulerings- en financieringsvormen, waarmee koopstarters in andere landen worden geholpen bij het kopen van een eerste huis.**
- ✓ Beleggers verstoren de koopmarkt. Het opkopen van huizen om deze vervolgens te verhuren, raakt starters tweemaal: beleggers kopen goedkope koopwoningen op, waardoor er minder voor starters overblijft, en voor deze woningen vragen beleggers vaak hoge huren. Een manier om beleggers van de koopmarkt te weren, is het invoeren van een woonplicht. **CNV Jongeren pleit ervoor dat het voor gemeenten mogelijk wordt lokaal een woonplicht in te voeren.**
- ✓ Bij de aanbesteding van nieuwbouw hebben gemeenten middels hun bestemmingsplan meer te zeggen over wie er in een woning komt wonen. **CNV Jongeren pleit ervoor dat gemeenten in hun bestemmingsplan de bouw van goedkope koopwoningen, die met voorrang aan starters aangeboden moeten worden, als prioriteit opnemen.**

KLIMAAT

Op 28 juni 2019 is er een klimaatakkoord gepresenteerd met diverse afspraken die ongetwijfeld veel effect hebben op de toekomst van jongeren in Nederland. Echter worden jongeren in dit veelomvattende akkoord slechts eenmalig specifiek genoemd. CNV Jongeren is van mening dat de belangen van jongeren in de (uitwerking van) beleidsmaatregelen rondom klimaat meer aandacht moeten krijgen. De discussie gaat namelijk verder dan zorgen voor een schoon en veilig leefklimaat in 2030 en 2050. Het klimaat heeft ook invloed op het toekomstperspectief van jongeren op de arbeidsmarkt, werkgelegenheid en de economie. Onze generatie staat voor een grote uitdaging hier een rol van betekenis in te spelen.

- ✓ **CNV Jongeren is van mening dat de energietransitie een maatschappelijke transitie moet zijn om het resultaat succesvol te laten zijn.** Er moet meer aandacht komen voor de positieve en negatieve effecten binnen het onderwijs en op de arbeidsmarkt.
- ✓ Iedereen krijgt te maken met de energietransitie, maar slechts een fractie van de jongeren weet waar we het dan over hebben. **CNV Jongeren pleit er daarom voor dat in het onderwijs toekomstbestendige keuzes worden gemaakt, waarbij onderwijs meer gericht is op duurzaamheid.**
- ✓ Jongeren worden vandaag opgeleid voor de banen van morgen. **CNV Jongeren is van mening dat er in het onderwijs meer aandacht besteed moet worden aan opleidingen en studies die in de toekomst voor het vinden van werk nog belangrijker worden.**
- ✓ Volgens CNV Jongeren is het van groot belang dat het voor jongeren duidelijk is hoe de arbeidsmarkt van de toekomst eruitziet en welke kennis en vaardigheden nodig zijn in deze klimaattransitie. Dit om te voorkomen dat er mensen worden opgeleid voor wie later geen plek is op de arbeidsmarkt. **Om een vinger aan de pols te kunnen houden en een bijdrage te leveren, moeten jongeren zichtbaar en actief betrokken worden bij de verdere uitwerking van het klimaatakkoord.**

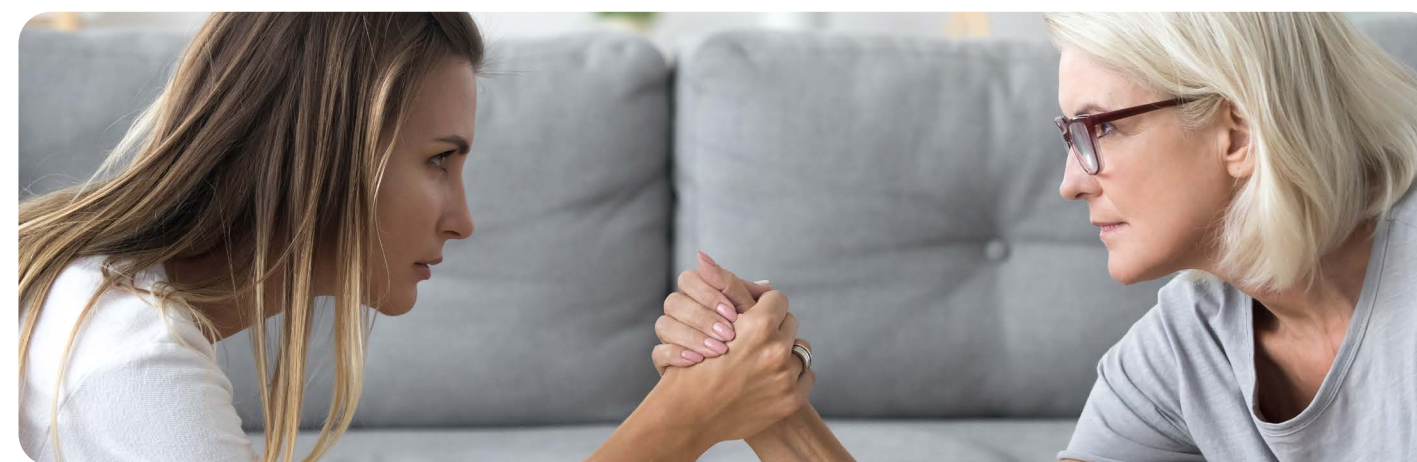

BELASTINGEN

Belastingen zijn belangrijk bij het vormgeven van een eerlijke samenleving door ongelijkheid te verminderen, sociale mobiliteit te bevorderen en eerlijkheid tussen generaties te ondersteunen. Zoals jongeren via hun werk geld inleggen voor hun pensioen, zo hebben belastingen ook effect op de financiële situatie van jongeren. Het huidige belastingstelsel heeft te maken met nieuwe sociale, maatschappelijke en economische ontwikkelingen en is voor veel jonge mensen onnodig complex. Het is daarom belangrijk om het belasting- en toeslagensysteem te hervormen. CNV Jongeren formuleert in dit kader de volgende uitgangspunten.

CNV Jongeren vindt het belangrijk dat de sterke schouders de zwaarste lasten dragen. Dit is nodig om te komen tot een eerlijke inkomensverdeling. Ook zijn wij van mening dat werken moet blijven lonen. Daarom vinden wij dat de inkomstenbelasting niet te hoog moet zijn, zeker niet voor jonge werkenden met een laag of gemiddeld inkomen. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat iedereen die werkt daar voordeel van heeft. Het moet dus niet zo zijn dat je het slechter hebt als je het minimumloon verdient dan wanneer je bijvoorbeeld een uitkering krijgt met toeslagen daar bovenop. Niet onbelangrijk, het stelsel moet generatieproof zijn voor jongeren en ouderen.

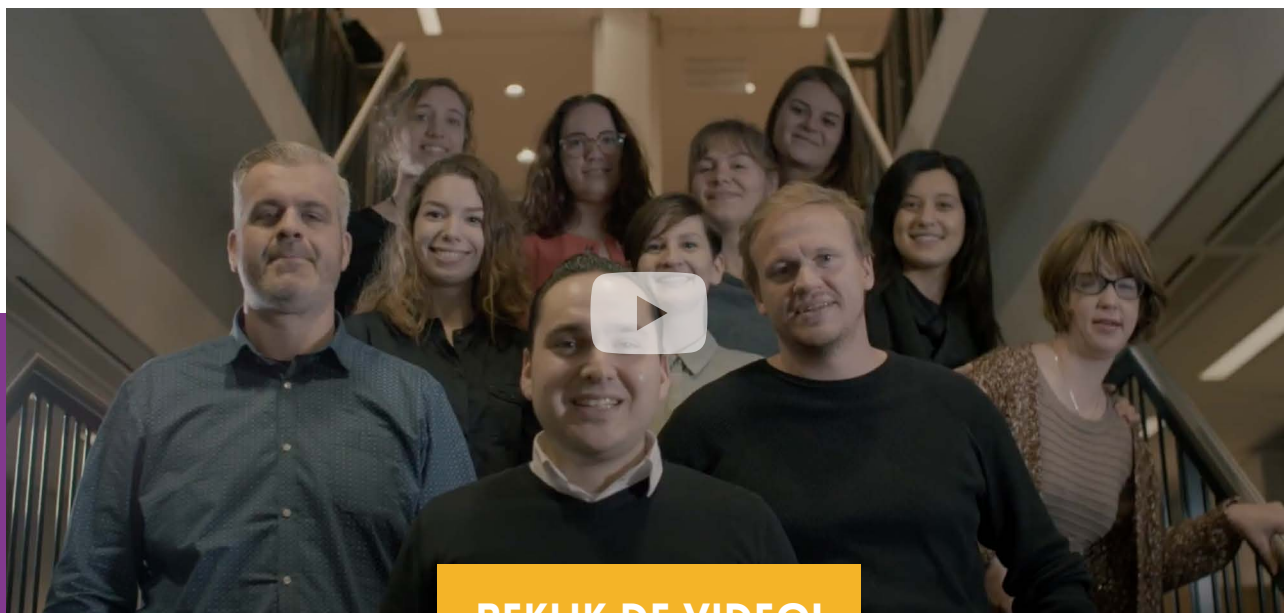
CNV Jongeren vindt het een groot probleem dat jongeren vaak te maken krijgen met toeslagen die zij later weer moeten terugbetalen. Jonge mensen kunnen in de financiële problemen komen wanneer ze meer gaan verdienen, omdat bijvoorbeeld hun recht op zorgtoeslag dan stop of flink minder wordt. Om dit soort ingewikkelde situaties te voorkomen is meer en betere voorlichting nodig zodat jonge mensen niet onbewust en onnodig in de financiële problemen komen.

GENERATIEBESTENDIGE BELEIDSKEUZES

Beleidskeuzes zijn vaak van invloed op de lange termijn. Draagvlak van jongeren is essentieel, vooral waar het gaat om beleidskeuzes over (her)verdelingsvraagstukken of bij het sluiten van grote akkoorden, zoals regeerakkoorden. CNV Jongeren pleit er daarom voor om de stem van jongeren meer en beter mee te laten wegen bij belangrijke momenten van besluitvorming. **CNV Jongeren pleit voor het invoeren van een generatietoets, het uitnodiging van jongeren bij de kabinetsformatie en een coördinerend minister voor generatievraagstukken.**

CNV JONGEREN IS ER VOOR ALLE JONGEREN! U OOK?

BEKIJK DE VIDEO!

/cnvjongeren

/cnvjongeren

/cnvjongeren

/company/cnv-jongeren

BEL

030-7511850

E-MAIL

info@cnvjongeren.nl

BEZOEK

www.cnvjongeren.nl